

Remissvar, Som ett brev på posten (SOU 2016:27), dnr 848-259-16 Ks

Näringsdepartementet har utsett Härjedalens kommun som remissinstans gällande SOU 2016:27, Som ett brev på posten (dnr N2016/02666/ITP). Remissvaret skall vara Näringsdepartementet tillhanda senast 31 augusti 2016.

Härjedalens kommun har tagit del av slutbetänkandet av utredningen. Det finns anledning att reflektera över gällande postlagstiftning utifrån de framtida behoven i ett digitaliserat samhälle. Remissvaret består av en bakgrundsbeskrivning med efterföljande synpunkter och avslutande reflektioner.

Bakgrund

Enligt gällande rätt finns en beskrivning av posttjänstens omfattning och bemyndigande i 3 kapitlet 1 § postlagen. Regeringen har enligt 6 § postförordningen bestämt att den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kravet att minst 85 % av de brev som lämnats in för övernattbefordran före angiven senaste inlämningstid ska ha delats ut inom landet påföljande arbetsdag, oavsett var i landet de har lämnats in. Minst 97 % av breven ska ha delats ut inom tre påföljande arbetsdagar. Regeringen har även utnyttjat sitt bemyndigande i 3 kapitlet 3 § postlagen att meddela föreskrifter om att priser för tjänster som ingår i postverksamhet och som omfattas av den samhällsomfattande posttjänsten inte får överskriva vissa nivåer. Det finns ett pristak för att skydda postkunder som inte har något alternativ till Postnord från alltför höga portokostnader vid befordran av enstaka försändelser. Idag är det brev upp till 500 gram som omfattas av pristaket i Sverige.

Med hänvisning till att en övervägande del av de brev som idag kan upplevas brådskande kommer i framtiden att skickas digitalt föreslår delbetänkande att det nuvarande kravet på övernattsbefordran i den samhällsomfattande posttjänsten ersätts med en tvådagars bastjänst för brevbefordran där minst 95 procent av breven ska ha delats ut senast den andra arbetsdagen räknat från inlämningsdagen. Utredningen hänvisar till att detta tillgodoser säkerställande av användarnas behov framgent samtidigt som postoperatören undviker extrakostnader till följd av övernattsbefordran.

I delbetänkandet föreslås också att portohöjningar för brev upp till 250 gram som postas med den nya tjänsten ska begränsas av ett pristak som ska kunna anpassas till de förväntade volymnedgångarna.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Synpunkter

Den digitalisering som beskrivs i utredningen sker också i Härjedalens kommun. Enligt senast tillgänglig statistik från Post- och telestyrelsen (PTS) hade 67 % av alla hushåll och företag i Sverige tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i oktober 2015. När det gäller Härjedalens kommun redovisar statistiken att 35,75 % av hushållen och 30,02 % av arbetsställena har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Härjedalens kommun ligger statistiskt långt ifrån genomsnittet i Sverige när det gäller tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Målet i den regionala bredbandsstrategin är att minst 90 % av hushållen och företagen i Jämtlands län ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. För att detta mål ska uppnås bedöms att ytterligare stödmedel behövs. Det är mycket långt till målet om att 90 % ska ha tillgång till bredband om 100 Mbit/s.

I Jämtlands län skedde i början av 2000-talet en omfattande utbyggnad av bredband med DSL-teknik där befintliga kopparnät i kombination med radiolänkförbindelser användes i stora delar av länet. På detta sätt kom de allra flesta företagen och hushållen i länet att få tillgång till bredband om minst 2 Mbit/s. Då stora delar av detta nät visat sig olönsamt har det nu släckts ner. I avvaktan på framtida fiberförbindelser är många företag och hushåll i länet hänvisade till de mobila näten. Dessa nät är känsliga för överbelastningar och i en utpräglad turistkommun som Härjedalen är de mobila näten på många håll överbelastade under högsäsong. Fram tills dess att det finns robusta internetförbindelser i alla delar av Härjedalens kommun kommer posttjänster med övernattsbefordran att vara viktiga för både företag och privatpersoner.

I betänkandet anges att särskilt de riktigt små företagen (ofta enmansföretag) fortfarande är beroende av väl fungerande posttjänster. Vidare anges i betänkandet att äldre personer i högre grad än yngre värderar möjligheten till brevfordran över natt. Härjedalens kommun präglas både av en mycket hög andel småföretag och av en förhållandevis hög andel äldre personer.

I betänkandets kapitel 5, avsnitt 5.3.1 beskrivs tjänsten "Mina meddelanden", där privatpersoner och företag kan ta del av beslut och information etc från myndigheter. Enligt redovisningen är endast tre kommuner anslutna samt att antal anslutna mottagare till tjänsten ökar långsamt. Detta innebär att kommuners behov av att kommunicera via pappersbunden post sannolikt kommer att finnas kvar längre tid framöver. Tjänsten behöver utvecklas vidare i samverkan med kommuner och statliga myndigheter.

I betänkandet beskrivs också att brev fortfarande används när det gäller känsliga uppgifter. Det kan till exempel handla om brev till enskilda från landsting med känsliga personuppgifter eller om känsliga uppgifter i exempelvis anbud från företag. Fram tills dess att internetbefordran kan ske så att kraven på sekretess uppfylls med fullgod säkerhet kommer brev att vara viktiga för både enskilda, myndigheter och företag. I delbetänkandet anges att brevbefordran inom två arbetsdagar bedöms vara tillräckligt för de flesta. I de flesta situationer är det sannolikt så, men Härjedalens kommun ser ingen anledning att försämra livsvillkoren för enskilda eller konkurrensförmågan för i första hand småföretagen genom att hasta fram ett beslut om försämrad

postbefordran innan säkra alternativ finns på plats i hela landet. De minsta företagen i lands- och glesbygder behöver bättre förutsättningar för sin verksamhet, inte sämre.

När det gäller frågan om pristak delar Härjedalens kommun utredningens uppfattning att det även i framtiden behöver finnas ett reglerat porto. Idag är det brev upp till 500 gram som omfattas av pristaket i Sverige. Istället föreslås att ett framtida pristak ska omfatta vikter upp till 250 gram samt att ett nytt pristak ska vara kostnadsorienterat. Utredningen redovisar att 97 % av breven som skickades övernatt i Sverige under 2014 vägde upp till 250 gram. Detta faktum anges som skäl för att begränsa pristaket till brev upp till 250 gram. Att bara 2 procent vägde mellan 250 och 500 gram kan både användas som skäl för och emot att sätta gränsen för pristaket till 250 gram.

PTS redovisar i sin rapport, Uppdrag att beräkna kostnadsbasen för brev upp till 250 gram som befordras över två arbetsdagar, att PostNord kommer att ta bort en del flygtransporter på grund av slopat övernattskrav samt att minskat prisreglerat område (från 1-500 gram till 1-250 gram) med stor sannolikhet inte ger PostNord full kostnadstäckning. Därtill har prisökningsutrymmet legat tämligen oförändrat (KPI) samtidigt som volymer har fallit kraftigt, vilket drivit upp kostnaden per försändelse. PTS anser i sin rapport att priserna sannolikt behöver höjas om regeringen avser att portot för startpunkten för ett nytt pristak ska vara kostnadsorienterat.

Den ökande e-handeln anges hittills inte ha lett till någon ökning av försändelser med vikt mellan 250 och 500 gram. Härjedalens kommun anser att det inte är orimligt att anta att e-handeln kommer att öka kraftigt framöver och då leda till ett ökat antal försändelser mellan 250 och 500 gram samt att en ev förändring i pristaket kommer att leda till ökade kostnader för invånarna och företagarna som idag är beroende av pappersbundna försändelser.

Avslutande reflektioner

Härjedalens kommun präglas av långa avstånd och gles bebyggelsestruktur. Kommunen ligger statistiskt långt ifrån genomsnittet i Sverige när det gäller tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Fram till dess att det finns robusta internetförbindelser i vår kommun kommer posttjänster enligt nu gällande rätt att vara viktiga både för företag och privatpersoner. Anpassningen av postbefordran i ett digitaliserat samhälle har påbörjats men behöver utvecklas vidare.

HÄRJEDALENS KOMMUN

Anders Häggkvist
Kommunstyrelsens ordförande

Gunnel Gyllander
Kommunchef

